

**Faktoring İşlemlerinde Şüpheli Alacaklara Karşılık Ayrılması
Uygulaması**

**The Practise of Making Provision Against Bad Debts in Factoring
Transactions**

Nurcan SÜKLÜM¹

Extended Abstract

Today, enterprises use different methods to meet their financing needs. One of the methods used by enterprises in order to meet their financial requirements is factoring method. Factoring is based on principle of a company's transferring its short term claim arising from a sale by recipient enterprise to a factoring company. After this stage, recipient enterprise makes payment to factoring company at the end of maturity and factoring company makes payment to dealer enterprise as well. In some way, dealer enterprise guarantees its claim owing to factoring enterprise's acceptance the risk of non-payment by recipient enterprise. However the necessity of factoring company to make provision in case of inability to collect claims arises. In this case, the factoring company has to allocate the provision for the bad debts and it should be shown in the accounting records. In this study, it was attempted to theoretically explain the application of the provision for the bad debts in the factoring transactions.

In the study, firstly, general information about factoring transactions is given. Later, costs and taxation incurred in factoring transactions are addressed and lastly the examples on application and recognition of the provision for the doubtful receivables are given.

---

¹ Yrd. Doç. Dr., Hitit Üniversitesi, Sungurlu Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü, nurcansuklum@hitit.edu.tr

Bu makale Ithenticate programıyla taranmıştır.

Makale Gönderim Tarihi: 27/12/ 2016- Kabul Tarihi: 19/07/2017

Recognition of provisioning transactions has been evaluated in terms of applications for provisioning in irrevocable factoring receivables and provisioning for factoring receivables that have become doubtful without collateralized securities, and examples are given on these subjects.

In the study, it is found that the accounts used and therefore the records are also different because the account plan applied by the factoring companies is different. However, considering the accounting applications performed, it is concluded that the account plan applied by the factoring companies is adequate.

In addition, it has been determined that the provisions regarding the reserve ratios to be set forth facilitated the accounting records.

Key Words: Factoring Transactions, Provision, Bad Depts

JEL Classification: M4

ÖZ

Günümüzde işletmeler finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla farklı yöntemler kullanma ihtiyacı duymaktadırlar. İşletmelerin finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullandıkları yöntemlerden biri de faktoring yöntemidir. Faktoring; bir işletmenin alıcı işletmeden satıştan doğan kısa vadeli alacağını faktoring şirketine devretmesi esasına dayanmaktadır. Bu aşamadan sonra alıcı işletme, vade sonunda faktoring şirketine ödeme yapmakta; faktoring şirketi de satıcı işletmeye ödemeyi yapmaktadır. Alıcı işletmenin ödeme yapmama riskini faktör işletmenin üstlenmesi sayesinde satıcı işletme, bir tür alacağını garanti altına almış olmaktadır; ancak faktoring şirketinin alacakları tahsil edememesi durumunda alacaklara karşılık ayırma gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu durumda şüpheli hale gelen alacaklar için faktoring şirketinin karşılık ayırması gerekmekte ve bunu muhasebe kayıtlarında göstermesi gerekmektedir. Bu çalışmada faktoring işlemlerinde şüpheli alacaklara karşılık ayrılması uygulaması teorik olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmada, öncelikle faktoring işlemleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. Daha sonra faktoring işlemlerinde ortaya çıkan maliyetlere ve vergilere değinilmiş ve son olarak şüpheli hale gelen alacaklara karşılık ayrılması uygulaması ve muhasebeleştirilmesi konusunda örnekler verilmiştir.

Karşılık ayırma işlemlerinin muhasebeleştirilmesi konusu, rücu edilemez faktoring alacaklarında karşılık ayırma uygulamaları ve teminatlı iskontosuz şüpheli hale gelen faktoring alacaklarında karşılık ayırma uygulamaları açısından değerlendirilmiş ve bu konularda örnekler verilmiştir.

Çalışmada, faktoring şirketlerinin kullandıkları hesap planının farklı olması nedeniyle kullandıkları hesapların ve dolayısıyla kayıtların da farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak yapılan muhasebe uygulamalarına bakıldığında faktoring şirketlerinin kullandıkları hesap planının yeterli olduğu kanısına varılmıştır. Ayrıca tebliğde, ayrılacak karşılık oranlarıyla ilgili hükümlerin bulunmasının da muhasebe kayıtlarının tutulmasını kolaylaştırdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Faktoring İşlemleri, Karşılık Ayırma, Şüpheli Alacak
JEL Sınıflandırması: M4

GİRİŞ

İşletmeler varlıklarını devam ettirebilmek, piyasa koşullarına uyum sağlayabilmek ve kar elde edebilmek amacıyla doğru finansman kararları almak istemekte ve bu kararlarını alırken de çeşitli finansman tekniklerinden faydalanmaktadır (Öncü, 2010). Bu finansman kaynakları, işletmenin ortakları tarafından konulmuş olan özsermaye, finansal kuruluşlardan sağlanan krediler, yabancı sermaye ve işletmenin dağıtmayarak işletmede bıraktığı karlarla sağladığı otofinsanman yöntemleridir (Ercan ve Ban, 2009). Bu tekniklerden biri de satıcı işletmenin, vadeli satıştan doğan kısa vadeli alacağını Faktor işletmeye devretmesi esasına dayanan Factoring' dir. Faktoring; finansal bir kurumun vadeli satışlardan doğan alacakları peşin olarak satın alması şeklinde tanımlanabilmektedir (Öndeş ve Güngör, 2013).

Factoring işlemi genellikle satıcı işletme, faktoring şirketi ve borçlu işletme olmak üzere üç taraf arasında gerçekleşen bir süreçtir. Satıcı işletme, kredili mal veya hizmet satışından dolayı alacağı olan taraftır. Faktoring şirketi, satıcıdan alacak hakkını devralan taraftır. Borçlu işletme ise söz konusu borcu ödeyecek olan taraftır (Özdemir, 2005). Ancak yurtdışına mal veya hizmet satışı söz konusu olduğunda dört taraf olmaktadır. Bu taraflar; kredili satış yapan ihracatçı işletme, kredili satışa garanti veren muhabir banka, borçlu işletme yani ithalatçı ve alacak hakkını devralan faktoring şirkettir (Yiğit, 1999).

Factoring işleminde alacak hakkını devralan factoring şirketinin söz konusu alacağı tahsil edemediği durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bu tür durumlarda factoring şirketi satıcı işletmeye başvurabilmekte, dolayısıyla tahsilat riski yaşamamaktadır. Ancak satıcıya başvurmadığı durumlarda alacağı tahsil edememe riskiyle karşı karşıya kalmakta ve bu da alacağı karşılık ayırma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Şüpheli hale gelen alacaklara karşılık ayırma işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde factoring şirketlerinin kullandığı hesap planı farklı olduğu için yapılan kayıtlar da farklı olmaktadır. Bu nedenle çalışmada öncelikle factoring işlemleri ile ilgili genel bilgiler verilmiş daha sonra şüpheli hale gelen alacaklara karşılık ayırma işlemlerinin muhasebeleştirilmesi konusunda uygulama örnekleri verilmiştir.

1.FAKTORİNG İŞLEMLERİ'NE GENEL BAKIŞ

1.1.Factoring'in Tanımı ve İşleyişi

Factoring kavramı tanımlanırken, öncelikle "Factor" kavramının açıklanması gerekmektedir. Factor kavramı, Latince "facere" fiilinden türeyen "bir şey yapmak, icra etmek" anlamına gelen bir kavramdır. Buradan hareketle "factoring", "bir kimsenin bir başkası için bir şey yapması" olarak tanımlanabilmektedir. Anglo- Sakson'lara göre ise "Factor"; "agenta" veya "satış komisyoncusu" anlamına gelmektedir. Buna göre ise "factoring"; "bir komisyoncunun veya acentanın yaptıkları iş" olarak tanımlanabilir (Tiryaki, 2006). Factoring, farklı şekillerde tanımlanmakla birlikte, bir mal ya da hizmet satışından doğan alacak hakkının factor adı verilen bir aracı kuruma devrini öngören, işletmelerin finansman sağlamada kullandıkları bir yöntemdir şeklinde tanımlanabilmektedir (Poyraz ve diğerleri, 2006). Finansal Kiralama, Factoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nda ise factorig; "mal veya hizmet satışından doğmuş fatura ile tevsik edilen alacaklar ile Kurulca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevsik edilebilen mal veya hizmet satışına bağlı doğacak alacakları devir almak suretiyle, factoring şirketinin müşterisine sağladığı tahsilat, borçlu ve müşteri hesaplarının tutulmasının yanı sıra finansman veya factoring garantisi fonksiyonlarından herhangi birini ya da tümünü içeren sözleşmedir" şeklinde tanımlanmıştır (Finansal Kiralama, Factoring ve Finansman Şirketleri Kanunu, Madde 38).

Factoring işlemi, müşteri işletmenin satıcı işletmeye sipariş vermesiyle başlamaktadır. Bundan sonraki adım, satıcı işletmenin factoring kurumuna

başvurması ve müşterisi ile ilgili bilgileri vermesidir. Faktoring kurumu, satıcı işletmenin verdiği bilgiler doğrultusunda müşteri işletme hakkında bilgi toplamakta ve faktoring anlaşması şartları hakkında satıcı işletmeye bilgi vermektedir. Satıcı işletme ve faktoring kurumu arasında ön anlaşma koşullarında hem fikir olmaları halinde sözleşme imzalanmaktadır. Sözleşme imzalandıktan sonra satıcı işletme malları, üzerinde alacağın devir edildiğine dair ibare bulunan faturayı müşteri işletmeye göndermekte aynı zamanda bu faturanın bir örneğini de faktoring kurumuna göndermektedir. Daha sonra faktoring kurumu yapılan anlaşma gereği satıcı işletmeye ön ödeme yapmakta, vade sonunda da müşteri işletmeden alacağı tahsil edip kesintileri yaptıktan sonra kalan tutarı satıcı işletmeye ödemektedir (Kaya ve Gerekan, 2011).

Satıcı işletme ile faktor kurumu arasında her iki tarafın hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi, hangi hizmetlerin sunulacağı ve bu süreçte gerçekleştirilecek olumsuz durumlarda hangi yöntemlerin uygulanacağı gibi durumlara netlik kazandırılması amacıyla hazırlanan sözleşme (Akgüç, 2010), taraflara bazı hak ve yükümlülükler yüklemektedir. Satıcı işletmenin, malları sevk etmesi ve alacağı olan işletme ile ilgili her türlü bilgiyi ve devredilen her alacağa ilişkin faturanın bir kopyasını faktoring şirketine vermesi gerekmektedir. Ayrıca muhasebe kayıtlarını usulüne uygun tutması gerekmekte; ve bu işlemde doğan vergileri ve faktoring şirketine ödemesi gereken komisyonu ödemesi gerekmektedir. Bu aşamada borçlu işletme, borcunu satıcı işletmeye öderse; satıcı işletme bu bedeli faktoring şirketine ödemekle yükümlüdür. Sözleşmenin faktoring şirketine yüklediği sorumluluklardan biri, alacağın % 80 ile % 90'ını satıcı işletmeye ödemesi gerekliliğidir. Bunun dışında faktoring şirketinin, alacağın vadesi geldiğinde borçludan alacağı tahsil edip; satıcıya peşin ödediği tutarı, komisyon vb. tutarları düşttükten sonra kalan tutarı satıcı işletmeye ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır (Demir, 2013).

Faktoring işleminin risk üstlenme- teminat, alacakların yönetimi- hizmet fonksiyonu ve finansman olmak üzere üç fonksiyonu bulunmaktadır. Satıcı işletmenin alacaklarını tahsil edememe riskine karşı, faktor işletme alacak hakkını devralarak satıcıya ödeme garantisi vermiş olmaktadır (Akgüç, 2010). Ancak alacakların üçüncü taraflara devri veya faktoring işlemlerinde tahsil edilemeyen alacaklar, eğer faktoring mutlak devir şeklinde yapılmamışsa satıcı işletmeye ait olmaktadır (Okka, 2010). Alacakların yönetimi fonksiyonu kapsamında faktoring şirketi, borçlu işletme hakkında bilgi toplama, tahsilat, muhasebe kayıtlarının tutulması gibi işlemleri

yapmaktadır. Satıcı işletmeye ön ödemenin yapılması yoluyla da faktoring şirketi finansman fonksiyonunu yerine getirmiş olmaktadır (Akgüç, 2010).

1.2. Faktoring Türleri

Faktoring işlemleri, taraflar arasında belirlenen sözleşme koşullarına göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır:

- **Rücu Edilebilir (Geri Dönülebilir) Faktoring:** Borçlu işletmenin borcunu ödememe riskinin faktor kurum tarafından üstlenilmediği faktoring türüdür. Bu faktoring sözleşmesi, teminat fonksiyonu dışında kalan fonksiyonlardan bir ya da ikisini içermekte ve faktor kurumun temel fonksiyonu tahsilata aracılık yapmak olarak ortaya çıkmaktadır. Faktor, alacağın vadesi geldiğinde ödenmemesi durumunda satıcı işletmeye başvurabilmekte ve başta verdiği ön ödemeyi geri isteyebilmektedir (Demir, 2013).
- **Rücu Edilemez (Geri Dönülemez) Faktoring:** Borçlu işletmenin borcunu ödememesi durumunda faktor kurumun satıcı işletmeye başvurmadığı ve riskin Faktor tarafından üstlenildiği faktoring türüdür. Bu tür faktoringde, faktor kuruma ödenen giderler ve iskontolar daha yüksek olabilmektedir (Okka, 2011).
- **Fatura İskontosu:** Bu tür faktoringde kredi ihtiyacı olan işletmeler faktor kurumdan alacaklarını finanse etmelerini istemekte; ancak, alacak yönetimi, borçlunun ödeme yapmama riskini üstlenme gibi hizmetler kapsam dışında tutulmaktadır. Bu yöntemle satıcı işletmeye, alacağın vadesi dolmadan tahsilat yapabilme olanağı sağlanmakta ve bu sayede alacağını daha çabuk paraya çevirebilmektedir (Akgüç, 2010).
- **Açık Faktoring- Örtülü Faktoring:** Açık faktoringde, alacağın devredildiği borçlu işletmeye bildirilir ve böylece borçlu, ödemeyi ancak faktor kuruma yapabilmektedir. Faktor, borçlunun ödeme yapmama riskini de üstlenmiş olduğundan, borçlu işletmenin yanlışlıkla satıcı işletmeye ödeme yapma riskinden de kurtulmuş olmaktadır. Faktor, borçluya bizzat kendisi ihbarda bulunmakta ve alacağı bizzat kendisi tahsil etmektedir. Örtülü faktoringde ise, alacağın faktore devredildiği borçluya bildirilmemekte, devir işlemi örtülü gerçekleşmektedir. Bu durumda faktor, borçluya bizzat kendisi ihbarda bulunamamakta ve alacağı bizzat kendisi tahsil edememektedir. Ancak satıcı işletme üzerinden ihtarda bulunabilmektedir. Borçlu ödemeyi satıcı işletmeye yapmakta,

satıcı işletme ise ödemeyi faktor kuruma iletmektedir (Tiryaki, 2006).

- **Acente Faktoringi- Toptan Faktoring:** Acente faktoringinin çeşitli uygulamaları söz konusudur. Bunlardan biri etik olmadığı gerekçesiyle önemini yitirmiş olan, faktor kurumun sahip olduğu ve satıcı işletmenin adına benzer bir unvan taşıyan ayrı bir şirketin, faktor adına müşterinin alacaklarını sahiplendiği ve borçlunun ödeme yapması gereken kurum olarak gösterildiği yöntemdir. Bir diğer uygulaması, alacakların ve tahsilatın satıcı işletme tarafından yerine getirildiği, borcun ödenmeme riskinin sigorta ve fonlama fonksiyonunun faktor kurum tarafından üstlenildiği yöntemdir (Akgüç, 2010). Toptan faktoringde ise, çok sayıda küçük çaplı müşterisi olan bir satıcının bütün satışlarından doğan alacaklarının tümünü toptan esas ile faktor kuruma devretmesi söz konusudur (Özdemir, 2005).
- **Vade Faktoringi:** Özellikle küçük işletmelerin başvurduğu, alacakların yönetimi, tahsili, ödenmeme riskine karşı satıcının korunması hizmetleriyle sınırlı olan, fonlamanın olmadığı, faktor kurumun sadece komisyon ve giderlerini tahsil ettiği yöntemdir (Okka, 2011).
- **Yurtiçi Faktoring- Uluslararası Faktoring:** Yurtiçi faktoring, satıcı işletmenin, borçlu işletmenin ve faktor kurumun aynı ülkede olduğu, satıcı işletmenin alacağını faktor kuruma devrettiği faktoring türüdür (Demir, 2013). Mal veya hizmet satışının iki farklı ülke arasında gerçekleşmesi durumu yurtiçi satıştan farklılık göstermektedir. Bu durumda ihracatçı işletme, hem malları göndermeden önce hem de malları gönderdikten sonra mal bedelinin tahsili aşamasında finansmana ihtiyaç duymaktadır (Sakarya, 2009). Uluslararası faktoring işleminde ihracatçı işletme ve faktor olarak adlandırılan aracı kurum olmak üzere iki taraf bulunmaktadır. Faktor, ihracatçının ülkesinde ise; Export Faktor, ithalatçının ülkesinde ise İmport Faktor adını almaktadır. Bu faktoringde ihracatçı işletme, ithalatçı işletme, ihracatçının ülkesindeki faktor firma ve ithalatçının ülkesindeki faktor adına işlemleri gerçekleştiren bir muhabir kurum bulunmaktadır. İhracatçı işletme alacak hakkını faktore devretmekte;, ancak kendini garanti altına almak adına muhabir kurumun garanti vermediği alacakları devralmamaktadır (Demir, 2013).

1.3.Factoring İşlemlerinin Tarihsel Gelişimi

Factoring kavramının tarihçesi Mezopotamya'ya dayanmaktadır. Hammurabi Kanunları'nda alacağın devri hakkında açıklamalar yer almaktadır. Antik Roma'dan itibaren daha sistematik uygulamalar olduğu görülmektedir. Üretici işletmelerin ve tüccarların mal ticaretini yönetmek amacıyla araçlar/faktorler görev almışlardır. Faktorlerin kullanımı Orta Çağ boyunca da devam etmiştir.

16. yüzyıldan sonra Avrupa ülkelerinin kolonileşme döneminde, tüketici malı ihraç edenler ticaretlerini artırabilmek amacıyla bu araçların yardımına ihtiyaç duymuşlardır. Factoringin yaygın ve belgelendirilmiş ilk kullanımı Amerika'da koloniler zamanında başlamıştır.

Modern factoring uygulamalarına 1950'li yıllarda adım atılmaya başlanmış; uygulamanın basitliği ve gizliliği ek finansman yaratmak isteyen firmalar için tercih nedeni olmuştur. Alıcıların önceden ihbar etmeden mal iade etmeleri veya alacaklardan yaptıkları kesintiler bu konuda herhangi bir koruması olmayan faktorleri zor durumda bırakmıştır. Bu deneyim daha sonradan Amerikan modeli ile birleşerek 1960'larda alacakları toplam ciro bazında üstlenme metodunun gelişmesine yol açmıştır. Bu uygulamada işlemler bazen rücu edilebilir, bazen rücu edilemez olmakla beraber, süreçte alıcıya her zaman ihbarda bulunulmaktaydı. Finansman sağlayan taraf ise tahsilatını alıcıdan yapmaktaydı. Bu ise, temel anlamda modern factoring uygulamalarının başlangıcı olarak kabul edilmektedir (www.fkb.org.tr).

Factoring işlemlerinin Türkiye'deki gelişimine bakıldığında ilk factoring faaliyetinin 1988 yılında banka departmanı olarak başladığı görülmektedir (www.factoringdernegi.org.tr). Bu tarihte İktisat Bankası Factoring Grubu adı altında bir departman kurulmuş ve yurtdışından bu konunun uzmanlarından Ben R. Hosh danışman olarak getirilmiş, banka içerisinden de nitelikli bir kadro oluşturulmuştur. Grup aynı tarihte FCI'ya (Uluslararası Faktor Zinciri) üye olmuş, işlem hacimlerinin artması sonucu FactoFinans Alacak Alımı A.Ş. adı ile şirket haline gelmiş ve FactoFinans'ı, Aktif Finans Factoring A.Ş. ve pek çok sayıda factoring şirketi izlemiştir. Başlangıçta çoğunlukla uluslararası factoring işlemleri yapılmaktayken; sonradan yurtiçi factoring de yapılmaya başlanmıştır (Uyanık, 2015).

1994 yılında ise, ödünç para işlemleri ile ilgili olarak 545 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname uygulamaya konulmuştur. Bu düzenlemeyi takiben

1995 yılında Faktoring Derneği kurulmuştur. 2006 yılında yayınlanan yönetmelikle, denetim ve yönetimi BDDK'ya (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu) verilmiş ve finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş ve faaliyet esasları belirlenmiştir. İlk olarak 2009'da TBMM'ye sunulan faktoring kanun taslağı, 2011'de geçici olarak arşive kaldırılmış, 2012 Nisan'da tekrar meclis gündemine alınmış ve Kasım 2012'de Tasarı kanunlaşmıştır (İslamoğlu ve Kayhan, 2013). Bu tarihte 21.11.2012 tarih, 6361 no'lu Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu'nun ilgili maddelerine göre teşekkül eden, tüzel kişiliği haiz, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliği kurulmuştur (www.fkb.org.tr).

Tablo 1: Faktoring Sektörü Operasyonel Göstergeleri

Adet	2008	2009	2010	2011	2012
Şube Sayısı	20	26	28	25	62
Müşteri Sayısı	50.228	40.997	57.094	66.468	67.054
Sözleşme Sayısı	146.558	65.952	89.516	91.029	84.769

Kaynak: (Finansal Piyasalar Raporu, Aralık 2012, Sayı 28, www.bddk.org.tr, Erişim Tarihi, 16.01.2016)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 2012 Aralık ayında yayınladığı Finansal Piyasalar Raporu'na göre faktoring kurumu şube sayısı 2008 yılından 2012 yılına kadar artış göstermiş, 2008 yılındaki 20 olan şube sayısı 2012 yılında 62'ye çıkmıştır. Aynı şekilde faktoring kurumları bünyesindeki müşteri sayıları da artış göstermiştir; ancak müşteri sayısı 2009 yılında azalma göstermiştir. Bu düşüşte 2008 küresel ekonomik krizinin etkisi olduğu düşünülebilir. Söz konusu düşüşe rağmen müşteri sayısındaki artış trendi 2010 yılından 2012 yılına kadar devam etmiştir. Faktoring sözleşme sayılarından da aynı şekilde 2009 yılında bir azalma meydana gelmiş, 2010 ve 2011 yıllarında artış görülmüş; ancak 2012 yılında tekrar sayı düşmüştür.

Tablo 2: Türkiye'de Faktoring İşlem Hacmi

(Milyon \$)	2008	2009	2010	2011	2012
Yurtiçi	24.447	27.110	46.919	36.350	36.330
Yurtdışı	4.230	3.260	4.675	7.348	7.957
Toplam	28.677	30.370	51.594	43.698	44.287

Kaynak: (Faktoring Derneği, faktoringdernegi.org.tr/gostergeler/dunya_faktoring_pazari, Erişim Tarihi, 15.01.2016)

Faktoring Derneği'nden alınan verilere göre Türkiye'de faktoring işlem hacminin yurtiçi ve yurtdışı toplamı bazında 2011 yılında bir düşüş yaşansa da 2008 yılından 2012 yılına kadar artış göstermiştir. Yurtiçi faktoring işlem hacminde 2008 yılından 2011 yılına kadar artış meydana gelmiş; ancak 2011 ve 2012 yılında işlem hacmi düşmüştür. Yurtdışı faktoring işlem hacminde ise, 2009 yılındaki düşüş dışında artış eğilimi devam etmiştir.

Tablo 3: Faktoring Sektörü Bilanço Temel Büyüklükleri

Milyar TL					
	2008	2009	2010	2011	2012
Alacaklar	5,6	8,4	12,4	14,2	16,3
Takipteki Alacaklar	0,5	0,5	0,5	0,6	0,8
Karşılıklar	0,4	0,4	0,4	0,4	0,7
Bankalar	1,1	1,1	1,2	0,5	0,7
Toplan Aktifler	7,8	10,5	14,5	15,7	18,2
Alınan Krediler	4,9	7,6	11,1	11,5	12,8
Özkaynaklar	2,4	2,5	3,0	3,4	3,9
Nazım Hesaplar Toplamı	30,6	28,3	37,9	39,9	46,9

Kaynak: (Finansal Piyasalar Raporu, Aralık 2012, Sayı 28, www.bddk.org.tr, Erişim Tarihi, 16.01.2016)

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 2012 Aralık ayında yayınladığı Finansal Piyasalar Raporu'na göre Faktoring sektörü bilanço büyüklüklerine bakıldığında takipteki alacakların ve karşılıkların tutarının 2011 ve 2012 yılında artış gösterdiği gözlenmektedir.

2.FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE VERGİ UYGULAMALARI

6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 38'inci maddesinde faktoring sözleşmesi, "mal veya hizmet satışından doğan fatura ile tevsik edilen alacaklar ile BDDK tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tevsik edilebilen mal veya hizmet satışına bağlı doğacak alacakları devir almak suretiyle, müşterisine tahsilat, finansman veya faktoring garantisi sunan sözleşmedir", şeklinde

tanımlanmıştır (6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu, Madde 38).

Dolayısıyla faktoring şirketlerinin faaliyetlerinin denetimi ve düzenleme yetkisi BDDK'ya verilmiştir. 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 28'inci maddesinde banka işlemlerinden herhangi birini asıl faaliyet konusu olarak yapanlar banker olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, yürürlükten kaldırılan 90 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (6361 sayılı Kanunun) verdiği yetkiye göre müşterilerine kullandığı kredilerden dolayı banker konumunda olan faktoring şirketleri BSMV'ye (Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi) tabidir. Dolayısıyla faktoring şirketleri yaptıkları işlemler karşılığında aldıkları ücretlerden % 5 oranında BSMV'ye tabi olmaktadır (Çakıcı ve Ceylan, 2014).

Faktoring işleminde satıcılar, faturaların bir suretini faktore ciro ederek, alacak haklarını rücu edilmeksizin devretmektedir ve bu işlem temlikname olarak kabul edilen bir sözleşmeyi meydana getirmektedir. Böylece faktoring işlemlerinde damga vergisi mükellefiyeti doğmaktadır. Ancak 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu istisnalarla ilgili 2 no'lu tablonun IV-20. bendi uyarınca "Faktoring şirketlerinin müşterileri ile yaptıkları faktoring sözleşmeleri ile bu sözleşmelere ilişkin olarak düzenlenen kâğıtlar " Damga vergisinden istisna edilmiştir.

(<http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/ismail/010/>,

ErişimTarihi,17.01.2016).

3. FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE MALİYETLER

Bütün finansman tekniklerinde olduğu gibi factoring işlemlerinin de kullanıcılar açısından bir maliyeti bulunmaktadır. Maliyet unsuru, factoring şirketleri tarafından satıcı firmalara sunulan hizmetlerin çeşidine göre farklılık göstermektedir. Satıcı firma factoringin hizmet ve teminat fonksiyonlarından faydalıyor ise factoring komisyonu gündeme gelmektedir. Eğer satıcı firma factoringin finansman fonksiyonundan faydalıyor ise bu durumda finansman faizi de gündeme gelmektedir. Yani factoring işlemlerinde Faktoring Komisyonu ve Finansman Faizi olmak üzere iki ana maliyet unsuru bulunmaktadır.

Factoring Komisyonu, factoring şirketinin sabit giderleri, ödememe riskinin üstlenildiği durumlarda üstlenilen risk, tahsilat hizmetleri, muhasebe kayıtlarının tutulması, alıcı firma ve piyasa hakkında yaptığı istihbarat,

kredi kontrolü gibi hizmetler karşılığında alacak hakkını devreden satıcıdan aldığı ücrettir. Factoring komisyonu aylık olarak, ay içinde factor tarafından kabul edilen faturaların toplamı yani satış tutarı üzerinden alınmaktadır (Toroslu, 1998, <http://www.vergidunyasi.com.tr/dergiler.php?id=2047>, Erişim Tarihi, 17.01.2016).

Finansman Maliyeti ise, factoring kurumu tarafından; ön ödemenin yapıldığı andan tahsilatın yapıldığı ana kadar geçen süre için, kullanılan fona uygulanan, iç ve dış piyasa koşulları dikkate alınarak belirlenen faiz oranıdır (Demir ve Sipahi, 2000).

4.FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE ŞÜPHELİ ALACAKLARA KARŞILIK AYIRMA İŞLEMİ VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Factoring işlemlerinin muhasebeleştirilmesi konusunun, factoring kurumunun yapması gereken muhasebe kayıtları ve satıcı işletmenin yapması gereken muhasebe kayıtları açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak bu noktada her iki tarafın yapması gereken muhasebe kayıtlarında esas aldıkları hesap planı farklılık göstermektedir. Satıcı işletme, 26.12.1992 tarihli 21447 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “1. Sıra No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği” ‘nde yer alan Tekdüzen Hesap Planı’na göre kayıtları tutmaktadır. Factoring kurumları ise, 2007 yılına kadar Tekdüzen Hesap Planı’na göre kayıtlarını tutmakta iken 17.05.2007 yılında 26525 Sayı No’lu Resmi Gazete’de yayınlanan “Finansal Kiralama, Factoring ve Finansman Şirketlerince Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi İle Kamuya Açıklanacak Finansal Tabloların Biçim ve İçeriği Hakkında Tebliğ” ‘in yürürlüğe girmesiyle birlikte artık muhasebe kayıtlarını söz konusu plan çerçevesinde tutmaya başlamışlardır. Söz konusu Hesap Planı’nda yer alan ana hesap grupları şöyledir:

0 DÖNEN DEĞERLER

1 ANA FAALİYETLERDEN ALACAKLAR

2 YATIRIM AMAÇLI DEĞERLER VE DİĞER AKTİFLER

3 BANKALARDAN KULLANILAN KREDİLER VE DİĞER YABANCI KAYNAKLAR

4 ÖZKAYNAKLAR

5 ANA FAALİYET GELİRLERİ

6 FİNANSMAN GİDERLERİ

7 FAALİYET DIŞI GELİRLER

8 FAALİYET GİDERLERİ VE DİĞER GİDERLER

9 BİLANÇO DIŞI HESAPLAR

4.1. Faktoring İşlemlerinde Karşılık Ayırma İşlemleri

Hesap Planı'nda 1 numaralı grupta yer alan 170 Tasfiye Olunacak Alacaklar (T.P.) Hesabı, 171 Tasfiye Olunacak Alacaklar (Y.P.) Hesabı, 176 Zarar Niteliğindeki Alacaklar (T.P.) Hesabı, 177 Zarar Niteliğindeki Alacaklar (Y.P.) Hesabı, 180 Özel Karşılıklar (T.P.) Hesabı ve 181 Özel Karşılıklar (Y.P.) Hesabı çalışmanın konusunu oluşturan şüpheli alacaklara karşılık ayırma işlemlerinde kullanılacak hesaplardır.

- **170 Tasfiye Olunacak Alacaklar (T.P.) Hesabı, 171 Tasfiye Olunacak Alacaklar (Y.P.) Hesabı, 176 Zarar Niteliğindeki Alacaklar (T.P.) Hesabı, 177 Zarar Niteliğindeki Alacaklar (Y.P.) Hesabı:** Anapara, faiz veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren, 90 günden fazla gecikmiş, ancak 1 yılı geçmemiş ve Türk Parası cinsinden ise, bu alacaklar 170 Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı'nda, eğer yabancı para cinsinden ise 171 Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı'nda izlenir. Bu sürenin 1 yılı geçmesi durumunda ise, alacağın Türk Parası cinsinden olması durumunda 176 Zarar Niteliğindeki Alacaklar Hesabı, yabancı para cinsinden olması durumunda 177 Zarar Niteliğindeki Alacaklar Hesabı kullanılır.
- **180 Özel Karşılıklar (T.P.) Hesabı ve 181 Özel Karşılıklar (Y.P.) Hesabı:** 170 Tasfiye Olunacak Alacaklar ve 176 Zarar Niteliğindeki Alacaklar hesaplarında izlenen alacaklar için ayrılan özel karşılıklar 180 Özel Karşılıklar Hesabı'nda izlenir. Yabancı para cinsinden ise, 181 Özel Karşılıklar Hesabı'nda izlenir. Yabancı para cinsinden olan alacaklar için ayrılan karşılıklar tarihi kurlarla değerlendirilmektedir (17.05.2007 yılında 26525 Sayı No'lu Resmi Gazete'de yayınlanan "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi İle Kamuya Açıklanacak Finansal Tabloların Biçim ve İçeriği Hakkında Tebliğ).

Faktoring kurumlarının şüpheli hale gelen alacakları için 20.07.2007 tarihli 26588 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Alacakları İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ hükümlerine göre karşılık ayırmaları gerekmektedir. Bu tebliğe göre faktoring kurumlarının ayırmaları gereken karşılık oranları şöyledir:

- ✓ Anapara, faiz veya her ikisinin de tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren 90 günden fazla geciken; ancak 180 günü geçmeyen alacakların en az % 20'si oranında karşılık ayrılır.

- ✓ Anapara, faiz veya her ikisinin de tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren tahsili 180 günü geçen; ancak 1 yılı geçmeyen alacakların en az % 50'si oranında karşılık ayrılır.
- ✓ Anapara, faiz veya her ikisinin de tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren tahsili 1 yıldan fazla gecikmiş alacakların %100'ü oranında karşılık ayırmaları gerekmektedir.

Tebliğde ayrıca teminatlarla ilgili aşağıda belirtilen hükümler de bulunmaktadır:

- Teminatlar Türkiye Muhasebe Standartlarına göre değerlemeye tabi tutulur. Ayrıca teminatların değerlendirilmiş tutarları alacak tutarından, aşağıda belirtilmiş olan dikkate alınma oranları çerçevesinde indirilir ve özel karşılığa tabi alacak tutarı bulunur. Özel karşılığa tabi olan alacak tutarının belirlenmesinde, her bir borçlu için şirketin münferit alacağı ve o borçlunun teminatlarının değerlendirilmiş tutarları esas alınır. Buna göre birinci grup teminatların dikkate alınma oranı % 100, ikinci grup teminatların % 75, üçüncü grup teminatların % 50 ve dördüncü grup teminatların dikkate alınma oranı ise % 25'tir.
- Özel karşılıkların hesaplanmasında dikkate alınacak değerlendirilmiş teminat tutarının, alacak tutarını aşmaması gerekmektedir. Aşması durumunda, sadece alacak tutarına karşılık gelen kısmına belirtilen dikkate alınma oranlarının uygulanmasıyla bulunan tutar, indirilecek tutar olarak dikkate alınır (Ölmez, 2012).

4.2. Faktoring İşlemlerinde Karşılık Ayırma İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesine İlişkin Uygulama Örnekleri

Faktoring işlemlerinde karşılık ayırma işlemlerinin muhasebeleştirilmesi konusu, rücu edilemez faktoring alacaklarında karşılık ayırma uygulamaları ve teminatlı iskontosuz şüpheli hale gelen faktoring alacaklarında karşılık ayırma uygulamaları açısından değerlendirilecek ve bu konularda örnekler verilecektir.

➤ Rücu Edilemez Faktoring Alacaklarında Karşılık Ayırma İşlemlerine İlişkin Örnek

ÖRNEK: Eren A.Ş. 30.04.2015 tarihinde, Can A.Ş'ye % 18 KDV hariç 100.000 TL değerindeki ticari malı, 3 ay vadeli senetsiz olarak satmıştır. Eren A.Ş Can A.Ş'den olan vadeli alacağını Aydın Faktoring Şirketine İskontolu Rücu Edilemez şeklinde devretmiş ve sözleşme imzalamıştır. Sözleşmeye göre Aydın Faktoring, Eren A.Ş'ye alacağın % 80'ini ön ödeme şeklinde ödeyecek, ayrıca %1 hizmet komisyonu, % 2 garanti komisyonu alacaktır. Piyasa faiz

oranı % 70 olarak belirlenmiştir. Aydın Faktoring ayrıca 29.04.2015 tarihinde % 5 BSMV ödeyecektir. Vade sonunda Aydın Faktoring alacaklarını tahsil edememiş ve % 20 oranında karşılık ayırmıştır.

Fatura tutarı:	118.000 TL
Ön Ödeme Tutarı:	94.400 TL (118.000 TLx%80)
Kalan Tutar:	23.600 TL (118.000 TL- 94.400 TL)
Garanti Komisyon Geliri:	2360 TL (118.000 TLx%2)
Hizmet Komisyon Tutarı:	1180 TL (118.000 TLx%1)
Faiz Geliri:	16.520 TL (94.400x90x70)/ 36.000)
BSMV:	1003 TL

Garanti Komisyonunun BSMV tutarı: 118 TL (2360x%5)	]
Hizmet Komisyonunun BSMV Tutarı: 59 TL (1180x%5)	
Faiz Gelirinin BSMV Tutarı: 826 TL (16.520 x%5)	

*Aydın Faktoring'in sözleşme imzalandıktan sonra yapacağı kayıt:

-----30.04.2015-----		
100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI H.	118.000	
356FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR H.		118.000
-----/30/04/2015-----		
950 RİSKİ ÜSTLENİLEN FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN ALACAKLAR H.	118.000	
952RİSKİÜSTLENİLENFAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR H.		118.000
-----/--/--/-----		

Söz konusu alacak iskontolu olduğu için 100 Kısa Vadeli İskontolu Faktoring Alacakları Hesabı kullanılmıştır. Ayrıca alacak devir alındıktan sonra nazım hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

*Aydın Faktoring'in Eren A.Ş'ye ön ödeme yaptığı kayıt:

-----30.04.2015-----		
356 FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR H.	94.400	
010 KASA H.		94.400
-----/--/--/-----		

*Komisyon, faiz geliri ve BSMV tutarlarının kaydı:

-----29.04.2015-----		
100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG	21.063	

ALACAKLARI H.

700 İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARINDAN ALINAN ÜCRET VE KOMİSYONLAR H.	3540
500 İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARINDAN ALINAN FAİZLER H.	16.520
380 ÖDENECEK VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİM VE FONLAR H.	1003

-----/---/---/-----

*Kalan tutarın Eren A.Ş.'ye ödenmesi kaydı:

356 FAKTORİNG İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR H.	23.600	
100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI H.		21.063
010 KASA H.		2.537

-----/---/---/-----

*Aydın Faktoring'in vade sonunda yapacağı kayıt:

170 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR H.	118.000	
100 KISA VADELİ İSKONTOLU FAKTORİNG ALACAKLARI H.		118.000

-----/---/---/-----

*Aydın Faktoring'in 31 Aralıkta karşılık ayrılması ile ilgili yapacağı kayıt:

820 KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ H.	23.600	
180 ÖZEL KARŞILIKLAR H.		23.600

-----/---/---/-----

Aydın Faktoring, sözleşme rücu edilemez olduğundan, alacağı tahsil edemediği için Eren A.Ş.'ye başvuramamış ve karşılık ayırmıştır. Anapara, faiz veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren, 90 günden fazla gecikmiş, ancak 1 yılı geçmemiş ve Türk Parası cinsinden ise, bu alacakların 170 Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabı'nda izlenmesi gerektiğinden bu hesap kullanılmıştır. Ayrıca dönem sonunda, tebliğde anapara, faiz veya her ikisinin de tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren 90 günden fazla geciken ancak 180 günü

geçmeyen alacakların en az % 20'si oranında karşılık ayrılır maddesi yer aldığı için % 20 oranında karşılık ayrılmış ve 180 Özel Karşılıklar Hesabı kullanılmıştır.

➤ **Teminatlı İskontosuz Şüpheli Hale Gelen Faktoring Alacaklarında Karşılık Ayırma İşlemlerine İlişkin Örnek**

ÖRNEK: Aydın Faktoring Şirketi, Eren A.Ş.'den 01.03.2015 tarihinde satın aldığı 2 ay vadeli 100.000 TL değerindeki ticari alacağın tamamını ön ödeme olarak Eren A.Ş.'ye ödemiştir. Alacağa uygulanacak faiz oranı % 30 olarak belirlenmiştir. Aydın Faktoring, Eren A.Ş'den 110.000 TL değerinde bir çeki teminat olarak almıştır. Aydın Faktoring, alacağı vadesi olan 01.05.2015 tarihinde tahsil edemediği için notere protesto çekmiş ve 1000 TL nakit ödemiştir.

*Aydın Faktoring'in noter masrafının ödenmesi ile ilgili yapacağı kayıt:

-----01.15.2015-----		
278 MUHTELİF ALACAKLAR H.	1000	
010 KASA H.		1000
-----/--/--/-----		

*Aydın Faktoring 01.11.2015 tarihinde alacağın vadesinden 210 gün geçtiği halde alacağı tahsil edememiştir. Bu durumda yapacağı kayıt:

-----01.11.2015-----		
170 TASFİYE OLUNACAK ALACAKLAR H.	101.000	
510 KISA VADELİ FAKTÖRİNG	5.000	
ALACAKLARINDAN ALINAN FAİZLER H.		
110KISA VADELİ FAKTÖRİNG		100.000
ALACAKLARI H.		
220 ANA FAALİYET ALACAKLARI FAİZ VE		5.000
VE GELİR TAHAKKUK VE REESKONTLARI H.		
278MUHTELİFALACAKLAR		1.000
-----/--/--/-----		

(Faiz tutarının hesaplanması:100.000x60x30/ 36.000)= 5.000 TL)

Vadesinden 180 gün geçmiş; ancak 1 yılı geçmemiş alacaklar için % 50 oranında karşılık ayrılması gerekmektedir. Ayrıca karşılık ayırma işleminde teminatın dikkate alınması gerekmektedir. Teminat olarak alınan çekin tutarı, alacak tutarını aştığı için alacak tutarının tamamının dikkate alınması gerekmektedir. Teminat olarak alınan çek 20.07.2007 tarihli 26.588 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Tebliğ'de 2. Grup'ta 9. Madde'de yer alan "Gerçek ve Tüzel Kişilerden Alınan, Gerçek Ticari İlişkiden Kaynaklanan Kambiyo Senetleri" kapsamında olduğu için uygulanacak oran % 75'tir.

Alacak tutarı:	101.000 TL
Çekin teminat olarak dikkate alınan kısmı:	75.750 TL (101.000x%75)
Teminat düşüldükten sonra kalan alacak tutarı:	25.250 TL (101.000 -75.750)
Karşılık tutarı:	12.625 TL (25.250x%50)

-----31.12.2015-----	
820 KARŞILIK VE DEĞER DÜŞME GİDERLERİ H.	12.625
180 ÖZEL KARŞILIKLAR H.	12.625
-----/---/---/-----	

SONUÇ

Günümüz ticari hayatında sık kullanılan faktoring, ülkemizde de uygulama alanı bulan finansman tekniklerinden birisidir. Faktoring süreci, satıcı işletmenin alacağını faktoring şirketine devretmesiyle başlamakta, faktoring şirketinin devraldığı alacağı borçlu işletmeden tahsil etmesiyle sona ermektedir. Bu süreçte faktoring şirketinin alacağı tahsil edemediği ve satıcıya başvurabildiği durumlar ortaya çıkabildiği gibi satıcıya başvuramadığı ve tüm riski üstlendiği durumlar da ortaya çıkabilmektedir. Bu noktada faktoring şirketinin satıcı işletmeye başvuramadığı yani tüm riski üstlendiği durum muhasebeleştirilmesi açısından özellik arz etmektedir. Faktoring şirketi, alacağı tahsil edemediği ve satıcıya başvuramadığı bu tür durumlarda alacağı şüpheli hale getirmekte ve karşılık ayırmaktadır. Alacakların şüpheli hale getirilmesinde ve karşılık ayrılmasında faktoring şirketlerinin kullandıkları hesap planı farklı olduğu için kullanılan hesaplar ve dolayısıyla kayıtlar da farklı olmaktadır.

Çalışmada, faktoring işlemlerinde karşılık ayırma işlemlerinin muhasebeleştirilmesi konusu, rücu edilemez faktoring alacaklarında karşılık ayırma uygulamaları ve teminatlı iskontosuz şüpheli hale gelen faktoring alacaklarında karşılık ayırma uygulamaları açısından değerlendirilmiş ve muhasebeleştirilmesi ile ilgili örnekler verilmiştir.

Rücu edilemez faktoring alacaklarında faktoring şirketi alacağı tahsil edemediğinde satıcıya başvuramadığı için alacağı tahsil edememe riskini üstlenmektedir. Bu durumda alacak şüpheli hale geldiği için anapara, faiz veya her ikisinin tahsili vadesinden veya ödenmesi gereken tarihlerden itibaren, 90 günden fazla gecikmiş, ancak 1 yılı geçmemiş ve Türk Parası

cinsinden ise, 170 Tasfiye Olunacak Alacaklar Hesabına, süre 1 yılın üzerinde ise, 176 Zarar Niteliğindeki Alacaklar Hesabına kaydetmekte ve 180 Özel Karşılıklar Hesabına kaydederek Tebliğde belirtilen oranlar dahilinde karşılık ayırmaktadır. Teminatlı iskontosuz şüpheli hale gelen faktoring alacaklarında, faktoring şirketi teminat almaktadır. Tebliğde teminatlı alacaklar için ayrılacak karşılıklar ve oranlar da hükme bağlanmıştır.

Çalışmada faktoring şirketlerinin şüpheli hale gelen alacakları için karşılık ayırmaları ile ilgili yapacakları muhasebe kayıtlarında kullandıkları hesap planının yeterli olduğu kanısına varılmıştır. Ayrıca yayımlanan tebliğde ayrılacak karşılık oranlarıyla ilgili hükümlerin bulunmasının da muhasebe kayıtlarının tutulmasında çıkabilecek sorunları önlediği tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

Akgüç, Ö. 2010. *Finansal Yönetim*, 8. Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın

Demir, V.ve Sipahi, B. 2000. Satıcı Firmalar (Factor Kullananlar) Açısından Factoring İşlemlerinin Finansman ve Muhasebe Boyutuyla İncelenmesi, *Mali Çözüm Dergisi*, (53), Ekim- Kasım- Aralık.

Demir, R. 2013. Factoring Sözleşmesi, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*,1, (1), 877- 902.

Ercan, M. K. ve Ban, Ü. 2009. *Finansal Yönetim*, Gazi Kitabevi, 5. Baskı, Eylül.

İslamoğlu, M. ve Kayhan, F. 2013. Türk Faktoring Sektöründe Finansman ve Nakit Yönetiminin Yapısı: Kümülatif Nakit Akış Modeli Önerisi, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Güz, 9(9), 171- 187.

Kaya, U. ve Gerekan, B. 2011. Faktoring Şirketi ve Satıcı İşletme Açısından Faktoring İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, XIII(II), 71- 101.

Okka, O. 2011. *İşletme Finansmanı*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, Geliştirilmiş 5. Baskı, Ocak,

Okka, O. 2010. *Finansal Yönetim*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 4. Baskı, Kasım.

Ölmez, İ. 2012. *Türkiye’de Faktoring ve Faktoring İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi*, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Öncü, M. A., Çömlekçi, İ., Mesci, M., Coşkun, E. 2010. Turizm İşletmelerinin Finansman Tekniklerini Kullanımı: İzmir İli ve İlçelerinde Bir Uygulama, *11. Ulusal Turizm Kongresi*, 2- 5 Aralık, Kuşadası, 459- 477.

Öndeş, T. ve Güngör, N. 2013. KOBİ’lerin Finansmanı Erzurum Organize Sanayi Bölgesinde Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 27(1), 1- 17.

Özdemir, Z. 2005. Dış Ticaret Finansman Tekniklerinden Faktoring ve Forfaiting İşlemleri, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(10), 194- 224.

Poyraz, E., Engin, K., Bulut, Z. A. 2006. Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finans Tekniklerinden Yararlanma İmkanları (Güney Ege- Akdeniz Örneği), *Mevzuat Dergisi*, 9(99), Şubat, 1- 18.

Sakarya, Ş. 2009. İhracat Yapan İşletmelerin Finansman Kaynaklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (42), Nisan, 117- 134.

Tiryaki, B. 2006. Faktoring İşlemi ve Faktoring İşleminin Hukuki Niteliği, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8(2), 189- 214.

Uyanık, R. Y. 2015. Dünyada ve Türkiye’de Faktoring Tanımı, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 23- 40.

Yiğit, M. 1999. Yeni Finansal Teknikler ve Türkiye Uygulamaları, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), Kasım, 139- 160.

Çakıcı, Ö. ve Ceylan, M. 2014. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Teori- Uygulama- Mevzuat, Yayın No, 301, İstanbul,

(https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/2144/BSMV_OCMC_Kitap.pdf, Erişim tarihi, 16.01.2016)

Toroslu, M. V. 1998, <http://www.vergidunyasi.com.tr/dergiler.php?id=2047>, (Erişim tarihi, 17.01.2016).

17.05.2007 yılında 26525 Sayı No'lu Resmi Gazete'de yayınlanan "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi İle Kamuya Açıklanacak Finansal Tabloların Biçim ve İçeriği Hakkında Tebliğ

13 Aralık 2012 Perşembe Tarihli, 28496 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan, 6361 Sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu

Finansal Piyasalar Raporu, Aralık 2012, Sayı 28, https://www.bddk.org.tr/websitesi/turkce/Raporlar/Finansal_Piyasalar_Raporlari/11902fpr_aralik2012_29032013bb.pdf, (Erişim Tarihi, 16.01.2016)

faktoringdernegi.org.tr/gostergeler/dunya_faktoring_pazari, (Erişim Tarihi, 15.01.2016)

<http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/ismail/010/>, (Erişim Tarihi 17.01.2016).

www.fkb.org.tr/sectorler/faktoring/, (Erişim Tarihi, 15.01.2016)

www.faktoringdernegi.org.tr, (Erişim Tarihi, 15.01.2016)